

BS/150/2012

**OCENA WIARYGODNOŚCI
PROGRAMÓW INFORMACYJNYCH
I PUBLICYSTYCZNYCH**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Problem wiarygodności i nastawienia politycznego środków masowego przekazu jest wciąż obecny w dyskusji publicznej. W jednym z ostatnich sondaży¹ sprawdziliśmy, jak dużym zaufaniem Polacy darzą programy informacyjne i publicystyczne trzech największych nadawców telewizyjnych – TVP, TVN, Polsatu oraz opiniotwórczej dla pewnej grupy odbiorców Telewizji Trwam. Zapytaliśmy również o nastawienie polityczne wymienionych stacji telewizyjnych – czy, zdaniem respondentów, sprzyjają one rządowi, opozycji, czy też są bezstronne. Sprawdziliśmy także, jak postrzegany jest stosunek większości środków masowego przekazu do wybranych podmiotów życia publicznego – Unii Europejskiej, Kościoła katolickiego, prezydenta, rządu oraz opozycji.

WIARYGODNOŚĆ PROGRAMÓW INFORMACYJNYCH I PUBLICYSTYCZNYCH

Poprosiliśmy respondentów o ocenę wiarygodności programów informacyjnych i publicystycznych nadawanych w telewizji publicznej (TVP1, TVP2 oraz TVP Info), w TVN (TVN, TVN24), w Polsacie (Polsat, Polsat News) oraz Telewizji Trwam. Przy odpowiedzi posługiwano się pięciostopniową skalą, na której „1” oznaczało, że są niewiarygodne, nie zasługują na zaufanie, a „5”, że są wiarygodne, zasługują na zaufanie. Zaufanie do trzech największych nadawców kształtuje się na bardzo zbliżonym poziomie² i oceniane jest powyżej średniej (średnia na tak skonstruowanej skali wynosi „3”), natomiast Telewizji Trwam poniżej średniej.

Tabela 1

Jak ocenia Pan(i) wiarygodność programów informacyjnych i publicystycznych nadawanych:	Średnie na skali od 1 do 5, na której „1” oznacza, że są niewiarygodne, nie zasługują na zaufanie a „5”, że są wiarygodne, zasługują na zaufanie	Odchylenie standardowe	Liczba osób*
– w telewizji publicznej (programy: TVP1, TVP2, TVP Info)	3,61	1,12	917
– w TVN i TVN 24	3,60	1,21	853
– w telewizji Polsat i Polsat News	3,57	1,12	829
– w Telewizji Trwam	2,49	1,50	316

* Z obliczeń wyłączone zostały osoby niemające zdania na ten temat oraz nieoglądające programów informacyjnych i publicystycznych danej stacji telewizyjnej

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (269) przeprowadzono w dniach 4 – 10 października 2012 roku na liczącej 1007 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Przy założonym poziomie istotności 0,05 różnice między tymi średnimi mieszczą się w granicach błędu statystycznego.

Ocena wiarygodności wszystkich analizowanych stacji telewizyjnych zależy od miejsca zamieszkania oraz wykształcenia ankietowanych. Stosunkowo duży krytycyzm w tym względzie wyrażają mieszkańcy największych ponadpółmilionowych miast oraz badani z wyższym wykształceniem. W przypadku Telewizji Trwam zależność między oceną wiarygodności a wykształceniem jest jeszcze silniejsza – im wyższy poziom wykształcenia, tym mniejsze zaufanie do programów informacyjnych i publicystycznych tej stacji. Zauważalne jest również, że Telewizja Trwam jest bardziej wiarygodna dla osób częściej uczestniczących w praktykach religijnych oraz dla ankietowanych powyżej 65 roku życia.

Na ocenę wiarygodności programów telewizyjnych pewien wpływ wywiera także orientacja polityczna, stopień zainteresowania polityką oraz preferencje partyjne. Telewizja publiczna cieszy się największym zaufaniem badanych o poglądach centrowych, a najmniej ufają jej respondenci identyfikujący się z prawicą. Również stacje TVN oraz Polsat za najbardziej wiarygodne uznawane są przez badanych o centrowej orientacji politycznej (choć identyfikujący się z lewicą oceniają je jedynie nieznacznie gorzej). Najbardziej krytyczni wobec TVN i Polsatu są respondenci prawicowi. Telewizja Trwam budzi największe zaufanie ankietowanych identyfikujących się z prawicą, najmniejsze zaś tych o lewicowych poglądach.

Respondenci deklarujący duże zainteresowanie polityką są bardziej nieufni wobec programów informacyjnych i publicystycznych wszystkich analizowanych stacji niż ci mniej nią zainteresowani.

Tabela 2

Zainteresowanie polityką	Jak ocenia Pan(i) wiarygodność programów informacyjnych i publicystycznych nadawanych w:			
	telewizji publicznej (programy: TVP1, TVP2, TVP Info)	TVN i TVN 24	telewizji Polsat i Polsat News	Telewizji Trwam
	Średnie na skali od 1 do 5, na której „1” oznacza, że są niewiarygodne, nie zasługują na zaufanie a „5”, że są wiarygodne, zasługują na zaufanie			
Małe	3,52	3,70	3,63	2,50
Średnie	3,75	3,60	3,59	2,51
Duże	3,33	3,19	3,24	2,43

W opinii potencjalnych wyborców PO programy informacyjne i publicystyczne wszystkich analizowanych stacji, z wyjątkiem Telewizji Trwam, są bardziej wiarygodne niż w ocenie sympatyków PiS. Do Telewizji Trwam zdecydowanie większe zaufanie mają zwolennicy PiS niż PO, i jest ona, ich zdaniem, porównywalnie wiarygodna z TVP, do której to stacji mają największe zaufanie. Zwraca również uwagę, że TVN – stacja uznawana za

najbardziej wiarygodną przez sympatyków PO (choć dodać należy, że TVP oraz Polsat są przez nich oceniane tylko nieznacznie gorzej) – jest zarazem najmniej wiarygodna według potencjalnych wyborców PiS.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty*	Jak ocenia Pan(i) wiarygodność programów informacyjnych i publicystycznych nadawanych w:			
	telewizji publicznej (programy: TVP1, TVP2, TVP Info)	TVN i TVN 24	telewizji Polsat i Polsat News	Telewizji Trwam
	Średnie na skali od 1 do 5, na której „1” oznacza, że są niewiarygodne, nie zasługują na zaufanie a „5”, że są wiarygodne, zasługują na zaufanie			
PO	3,80	3,87	3,76	1,98
PiS	3,43	2,93	3,10	3,35
Niegłosujący	3,59	3,74	3,69	2,23

* Elektoraty innych partii nie zostały uwzględnione w analizach ze względu na ich niewielkie liczebności w próbie

Zbadany został również związek między najczęściej oglądanymi programami informacyjnymi a oceną ich wiarygodności. Nie jest zaskoczeniem, że największym zaufaniem respondenci darzą te stacje telewizyjne, w których programy informacyjne oglądają najczęściej. Ponadto najmniejszy krytycyzm w ocenie Telewizji Trwam wyrażają widzowie, którzy najczęściej oglądają programy informacyjne telewizji publicznej, jednocześnie ta grupa odbiorców wyróżnia się stosunkowo niewielkim zaufaniem do TVN i Polsatu.

Tabela 4

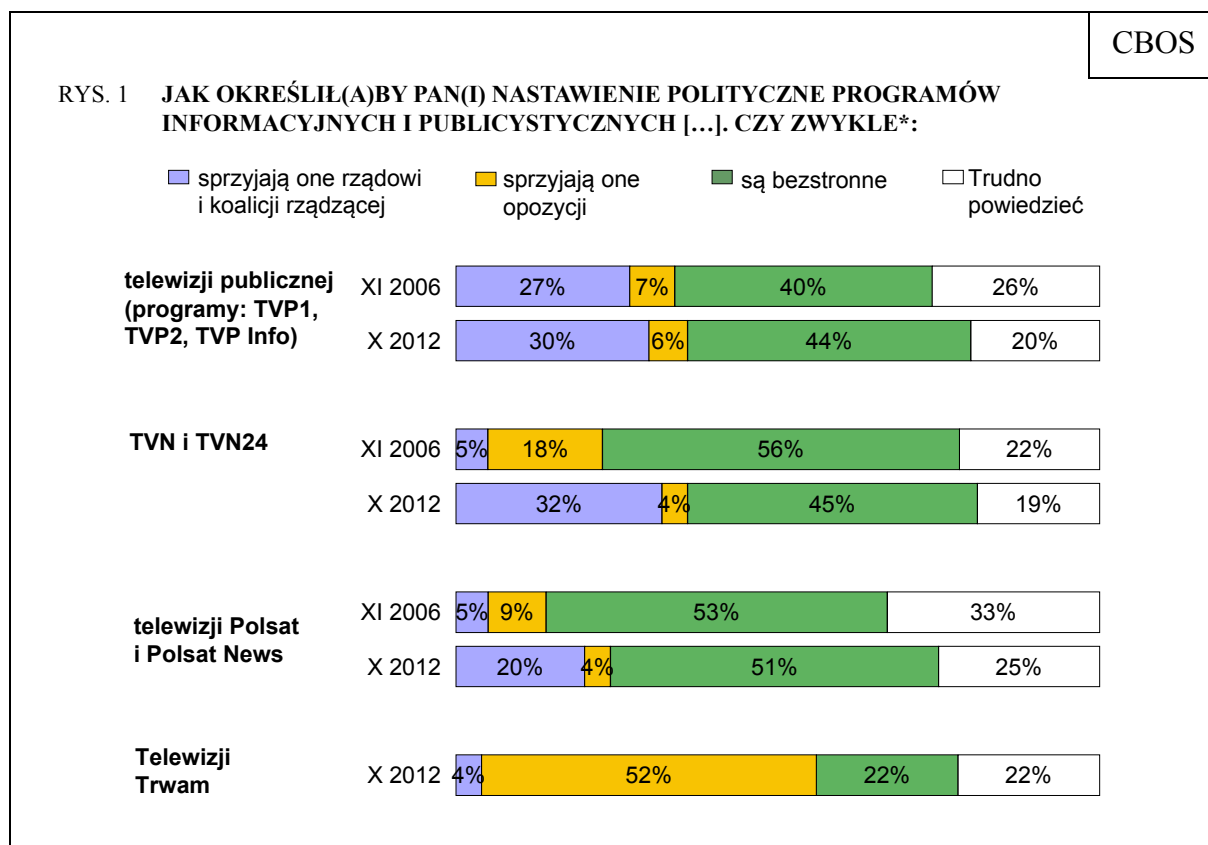
Najczęściej oglądane programy informacyjne	Jak ocenia Pan(i) wiarygodność programów informacyjnych i publicystycznych nadawanych w:			
	telewizji publicznej (programy: TVP1, TVP2, TVP Info)	TVN i TVN 24	telewizji Polsat i Polsat News	Telewizji Trwam
	Średnie na skali od 1 do 5, na której „1” oznacza, że są niewiarygodne, nie zasługują na zaufanie a „5”, że są wiarygodne, zasługują na zaufanie			
Wiadomości i inne programy TVP	3,75	3,34	3,44	2,91
Fakty i inne programy TVN i TVN 24	3,61	3,90	3,67	2,06
Wydarzenia i inne programy Polsat, Polsat News	3,53	3,56	3,98	2,55

* Ze względu na fakt, że bardzo mała grupa respondentów podała programy informacyjne Telewizji Trwam jako najczęściej oglądane, grupa ta nie została poddana dalszym analizom

NASTAWIENIE POLITYCZNE PROGRAMÓW INFORMACYJNYCH I PUBLICYSTYCZNYCH

Niezależnie od postrzegania wiarygodności programów informacyjnych i publicystycznych nadawanych w TVP, TVN, Polsacie oraz Telewizji Trwam, zapytaliśmy respondentów o ocenę nastawienia politycznego tych stacji – czy sprzyjają one rządowi, opozycji, czy też są bezstronne. Największe grupy widzów TVP, TVN oraz Polsatu postrzegają ich programy jako bezstronne, przy czym więcej ich jest w przypadku Polsatu (51%) niż TVN (45%) oraz TVP (44%). Telewizje TVP i TVN stosunkowo często oceniane są przez swoich widzów jako sprzyjające rządowi i koalicji rządzącej (odpowiednio: 30% i 32%), a rzadko jako sprzyjające opozycji (odpowiednio: 6% i 4%). Nastawienie telewizji Polsat rzadziej bywa odbierane przez jej odbiorców jako prorządowe (20%), również bardzo niewielka grupa z nich uważa, że sprzyja ona opozycji (4%), jednocześnie relatywnie duży odsetek widzów ma problem z określeniem nastawienia tej stacji (25%). Ponad połowa sympatyków Telewizji Trwam (52%) określa jej programy jako sprzyjające opozycji (52%), a co piąty (22%) jako bezstronne.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW OGŁĄDAJĄCYCH PROGRAMY INFORMACYJNE I PUBLICYSTYCZNE DANYCH STACJI TELEWIZYJNYCH

* Treść pytania z roku 2006 nieznacznie się różniła. Pytaliśmy o nastawienie polityczne programów informacyjnych i publicystycznych telewizji publicznej TVP, TVN oraz Polsat.

Także w roku 2006, kiedy pytaliśmy o nastawienie polityczne trzech największych nadawców, wśród widzów dominowało przekonanie, że stacje te są bezstronne. Zarówno wtedy – gdy szefem rządu był Jarosław Kaczyński – jak i obecnie telewizja publiczna odbierana była i jest jako bardziej sprzyjająca rządowi i koalicji rządzącej niż opozycji, natomiast w odbiorze nastawienia politycznego telewizji TVN oraz Polsat nastąpiły istotne zmiany. Przed sześciu laty – odwrotnie niż teraz – TVN postrzegany był jako zdecydowanie bardziej sprzyjający opozycji niż rządowi. Również Polsat nieco częściej odbierany był jako przychylny opozycji niż rządowi, a obecnie wyraźnie częściej widzowie dostrzegają jej prorządowe nastawienie.

Na ocenę nastawienia politycznego stacji telewizyjnych wpływ ma poziom wykształcenia badanych. Im jest on wyższy, tym częściej wyrażane jest przekonanie, że programy informacyjne i publicystyczne trzech największych nadawców sprzyjają rządowi oraz koalicji rządzącej. W przypadku Telewizji Trwam wraz ze wzrostem wykształcenia zwiększa się odsetek widzów uważających, że opowiada się ona po stronie opozycji i jednocześnie spada odsetek ankietowanych określających ją jako bezstronną.

Podobna zależność występuje w przypadku zainteresowania polityką. Im większe deklarowane zainteresowanie polityką, tym częściej badani postrzegają nastawienie TVP, TVN oraz telewizji Polsat jako prorządowe, rzadziej natomiast nie mają sprecyzowanego zdania na ten temat. Dodatkowo, w przypadku TVN – osoby deklarujące duże zainteresowanie polityką rzadziej niż pozostałe postrzegają programy informacyjne i publicystyczne tej stacji jako bezstronne. Jeśli chodzi o Telewizję Trwam, respondenci bardziej interesujący się polityką częściej są zadania, że sprzyja ona opozycji, rzadziej, że jest bezstronna, a także rzadziej nie mają wyrobionego zdania na ten temat.

W istotny sposób opinie o nastawieniu politycznym poszczególnych stacji telewizyjnych różnicują preferencje partyjne. Potencjalni wyborcy PiS częściej niż sympatycy PO przekonani są o przychylności wobec rządu wszystkich analizowanych stacji telewizyjnych. Zwolennicy PO częściej natomiast niż popierający PiS uważają, że trzech największych nadawców, tj. TVP, TVN oraz Polsat, są bezstronni. Nastawienie polityczne Telewizji Trwam potencjalni wyborcy PiS niemal równie często uważają za sprzyjające opozycji (40%), co bezstronne (37%). Zdania sympatyków PO w tej sprawie są mniej podzielone – zdecydowana większość z nich (73%) jest przekonana, że Telewizja Trwam jest przychylna opozycji.

Tabela 5

Jak określił(a)by Pan(i) nastawienie polityczne programów informacyjnych i publicystycznych [...]. Czy zwykle:	Zainteresowanie polityką		
	Małe	Średnie	Duże
	w procentach		
telewizji publicznej (programy: TVP1, TVP2, TVP Info)			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	22	34	46
– sprzyjają one opozycji	6	7	5
– są bezstronne	45	44	44
Trudno powiedzieć	28	15	6
TVN i TVN24			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	20	36	57
– sprzyjają one opozycji	5	4	2
– są bezstronne	44	49	34
Trudno powiedzieć	31	12	7
telewizji Polsat i Polsat News			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	13	24	31
– sprzyjają one opozycji	3	5	7
– są bezstronne	49	52	53
Trudno powiedzieć	35	19	9
Telewizji Trwam			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	4	6	0
– sprzyjają one opozycji	32	62	82
– są bezstronne	24	22	17
Trudno powiedzieć	40	11	2

Tabela 6

Jak określił(a)by Pan(i) nastawienie polityczne programów informacyjnych i publicystycznych [...]. Czy zwykle:	Potencjalne elektoraty*		
	PO	PiS	Niegłosujący
	w procentach		
telewizji publicznej (programy: TVP1, TVP2, TVP Info)			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	23	47	21
– sprzyjają one opozycji	10	6	5
– są bezstronne	50	33	49
Trudno powiedzieć	17	14	25
TVN i TVN24			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	31	46	23
– sprzyjają one opozycji	5	3	3
– są bezstronne	52	37	49
Trudno powiedzieć	12	15	25
telewizji Polsat i Polsat News			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	18	34	14
– sprzyjają one opozycji	4	2	5
– są bezstronne	62	42	52
Trudno powiedzieć	17	22	29
Telewizji Trwam			
– sprzyjają one rządowi i koalicji rządzącej	5	10	5
– sprzyjają one opozycji	73	40	40
– są bezstronne	15	37	25
Trudno powiedzieć	8	12	31

* Elektoraty innych partii nie zostały uwzględnione w analizach ze względu na ich niewielkie liczebności w próbie

STOSUNEK MEDIÓW DO WYBRANYCH INSTYTUCJI ŻYCIA PUBLICZNEGO

Kolejnym poruszonym przez nas zagadnieniem było nastawienie większości środków masowego przekazu wobec Unii Europejskiej, Kościoła katolickiego oraz wybranych instytucji politycznych – prezydenta, rządu i opozycji.

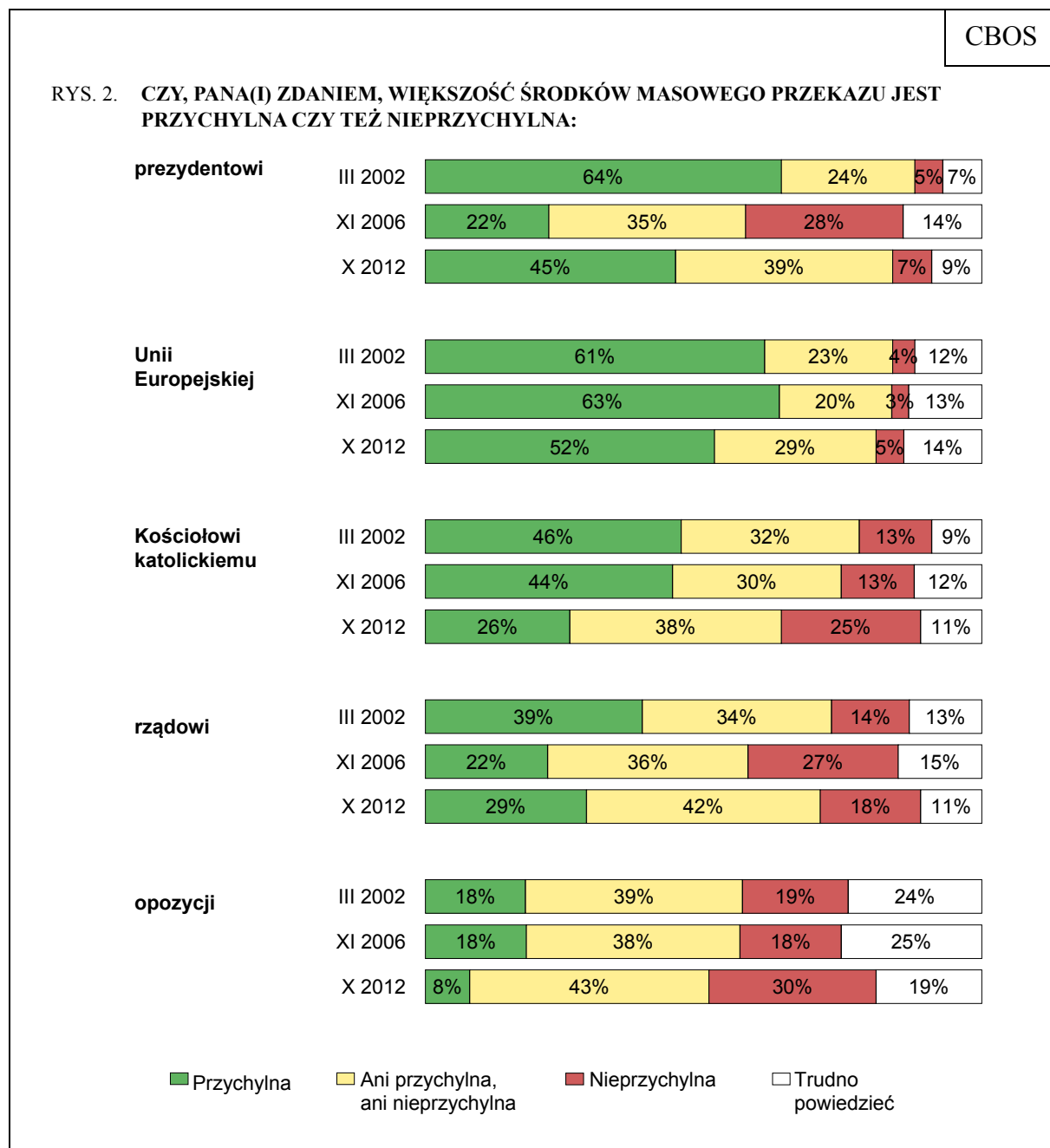
Według ankietowanych największą przychylnością polskich mediów, spośród badanych podmiotów życia publicznego, cieszy się Unia Europejska (53%), a w drugiej kolejności prezydent (45%). Jedyne bardzo nieliczni respondenci przekonani są o nieprzechylnym nastawieniu mediów do tych instytucji (odpowiednio: 5% i 7%).

Jeśli chodzi o postrzeganie stosunku środków masowego przekazu do Kościoła katolickiego, rządu oraz opozycji, to przeważa opinia o ich neutralnym nastawieniu. Dodać jednak należy, że pomimo dominującego przekonania o neutralnym nastawieniu mediów wobec rządu (42%), duża grupa badanych uważa, że jest ono przychylne (29%), a znacznie mniejsza jest przeciwnego zdania (18%). Niezależnie od przeważających głosów o neutralnym stosunku środków masowego przekazu do Kościoła katolickiego (38%), niemal tyle samo ankietowanych przekonanych jest o ich pozytywnym (26%), co negatywnym nastawieniu (25%) do tej instytucji. W najmniej przychylny sposób, zdaniem badanych, media odnoszą się do opozycji – wprawdzie dominuje pogląd, że są wobec nich neutralne (43%), to jednak duża grupa respondentów jest zdania, że są im nieprzychylne (30%), a jedynie bardzo nieliczni sądzą, że im sprzyjają (8%).

Identyczne pytanie zadaliśmy sześć oraz dziesięć lat temu. W porównaniu z poprzednimi pomiarami, nastawienie mediów wobec Unii Europejskiej, w odbiorze społecznym, stało się mniej przychylne a bardziej neutralne. Spadek przychylności należy prawdopodobnie tłumaczyć kryzysem gospodarczym, który zachwiał stabilnością Unii. Zdaniem badanych, większość środków masowego przekazu jest również zdecydowanie mniej życzliwie nastawiona do Kościoła katolickiego niż przed sześciu i dziesięciu laty. Obecnie znacznie mniej ankietowanych uważa, że media mają przychylny stosunek do Kościoła (o 18 punktów w stosunku do roku 2006 i o 20 punktów w stosunku do 2002), jednocześnie więcej jest przekonanych o negatywnym i neutralnym nastawieniu do niego. W porównaniu z poprzednimi pomiarami, zauważalny jest również spadek sympatii i wzrost niechęci środków masowego przekazu wobec opozycji.

Jeśli zaś chodzi o ocenę stosunku mediów do prezydenta, to obecnie mniej osób jest przekonanych o przychylnym nastawieniu środków masowego przekazu wobec głowy państwa niż w roku 2002 (prezydentem był wówczas Aleksander Kwaśniewski), ale więcej

niż w roku 2006 (prezydentem był wówczas Lech Kaczyński). Podobnie kształtuje się ocena nastawienia mediów wobec rządu – obecnie mniej ankietowanych niż w roku 2002 uważa, że media są pozytywnie nastawione wobec rządu (premierem był wówczas Leszek Miller) i więcej niż w roku 2006 (premierem był Jarosław Kaczyński).

Postrzeganie stosunku środków masowego przekazu do rządu oraz opozycji w silny sposób różnicują preferencje partyjne. Potencjalni wyborcy PiS są zdecydowanie bardziej przekonani o prorządowym nastawieniu mediów niż sympatycy PO. Wśród zwolenników PO dominuje przekonanie o neutralnym nastawieniu mediów wobec rządu (54%), natomiast wśród sympatyków PiS o przychylnym (49%).

Tabela 7

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, większość środków masowego przekazu w Polsce jest:			
	przychylna dla rządu	ani przychylna, ani nieprzychylna dla rządu	nieprzychylna dla rządu	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	19	54	19	8
PiS	49	28	15	8
Niegłosujący	26	39	22	13

* Elektoraty innych partii nie zostały uwzględnione w analizach ze względu na ich niewielkie liczebności w próbie

Jednocześnie większość sympatyków PO uważa, że media są neutralnie nastawione wobec opozycji (56%), a wśród potencjalnych wyborców PiS dominuje przekonanie o ich nieprzychylnym nastawieniu (47%). Dodać jednak należy, że o przychylnym nastawieniu większości środków masowego przekazu do opozycji przekonani są zarówno nieliczni zwolennicy PiS (7%), jak i PO (5%).

Tabela 8

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, większość środków masowego przekazu w Polsce jest:			
	przychylna dla opozycji	ani przychylna, ani nieprzychylna dla opozycji	nieprzychylna dla opozycji	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	5	56	28	12
PiS	7	28	47	18
Niegłosujący	10	41	26	23

* Elektoraty innych partii nie zostały uwzględnione w analizach ze względu na ich niewielkie liczebności w próbie

Wiarygodność programów informacyjnych i publicystycznych telewizji TVP, TVN oraz Polsat oceniana jest w bardzo zbliżony sposób, natomiast Telewizja Trwam darzona jest mniejszym zaufaniem niż trzej najwięksi nadawcy.

Ponadto programy informacyjne i publicystyczne telewizji TVP, TVN oraz Polsatu postrzegane są najczęściej jako bezstronne, rzadziej ich nastawienie odbierane jest jako pro-rządowe, a zdecydowanie najrzadziej jako sprzyjające opozycji. Telewizja Trwam natomiast oceniana jest przez większość widzów jako sprzyjająca opozycji, a w drugiej kolejności jako bezstronna.

Zdaniem respondentów, w nastawieniu większości środków masowego przekazu do Unii Europejskiej oraz prezydenta przeważa sympatia, natomiast w stosunku do Kościoła katolickiego, rządu oraz opozycji dominuje stosunek neutralny. W porównaniu z pomiarem z 2006 roku zwraca uwagę, dostrzegany przez ankietowanych, bardzo duży spadek przychylności mediów wobec Kościoła katolickiego oraz dość duży wobec Unii Europejskiej oraz opozycji.

Opracowała
Małgorzata OMYŁA-RUDZKA